

# شیوه نامه داوری و رفع اختلاف تعاونیها

## مقدمه

مطابق اصل ۱۵۹ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران مرجع رسمی رسیدگی به تظلمات و شکایات دادگستری است. لیکن نظر به مفاد باب هفتم از قانون آئین دادرسی دادگاههای عمومی و انقلاب در امور مدنی علی الخصوص مواد ۴۵۴ و ۴۵۵ قانون مذکور در خصوص ارجاع اختلاف اشخاص به داوری و نظر به اینکه بر اساس بند ۴ ماده ۶۲ قانون شرکت های تعاونی مصوب ۱۳۵۰/۳/۱۶ و اصلاحیه های بعدی آن و نیز بند ۴ ماده ۵ اساسنامه اتحادیه های نظارت و هماهنگی تعاونیهای روستایی و کشاورزی داوری و رفع اختلاف فیما بین تعاونی ها از جمله وظایف اتحادیه نظارت و هماهنگی پیش بینی گردیده است در همین راستا با عنایت به صلاحیت قانونی اتحادیه های نظارت و هماهنگی مرکزی برای داوری و حل و فصل دعاوی اتحادیه ها و شرکت های تعاونی این شیوه نامه تهیه گردیده است.

## فصل اول: کلیات

**ماده ۱- داوری:** به معنای رسیدگی و حل و فصل اختلافات میان اعضای تعاونیها با تعاونی مربوطه یا تعاونیها با یکدیگر و یا سایر اشخاص اعم از حقیقی یا حقوقی خارج از دادگاه در اتحادیه های تعاونی نظارت و هماهنگی که طرفین اختلاف داوری را به موجب اساسنامه مورد عمل خود و یا شرط ضمن عقد یا توافق بعدی به آنها ارجاع نموده اند.

**ماده ۲- مرجع داوری:** عبارت است از اتحادیه مرکزی نظارت و هماهنگی تعاونی های روستایی و کشاورزی ایران ( خواه طرفهای دعوا عضو آن اتحادیه تعاونی باشند یا نباشند) که به اختصار اتحادیه مرکزی نامیده میشوند.

**تبصره ۱- مرجع داوری،** وظیفه ی هماهنگی، سازماندهی، نظارت و مدیریت جریان داوری و اتخاذ تصمیم رابه عهده دارد.

**ماده ۳- داور:** فرد یا افرادی که اتحادیه مرکزی برای انجام داوری موضوع این مقررات، از بین افراد متعهد، با تجربه و دارای دانش حقوقی یا تجاری یا آشنا به موضوعات تعاونی و فنی مربوط به موضوع اختلاف انتخاب می نمایند و داور در این مقررات اعم از داور یا هیات داوری است.

## فصل دوم: شرط داوری

**ماده ۴- شرط انجام داوری و رفع اختلاف تعاونی توسط اتحادیه مرکزی نظارت و هماهنگی منوط به پیش بینی موضوع داوری در اساسنامه تعاونی های تابعه و ذیربط و یا در قراردادهای منعقد شده مورد تقاضا و ارجاع امر به داوری شده باشد.**

## فصل سوم: قلمرو و محدوده ی داوری

**ماده ۵- داوری میان طرف های دعوا در محدوده موضوع فعالیت تعاونی و مفاد اساسنامه یا در روابط متقابل تجاری و صنفی آنها مشمول قواعد و مقررات مندرج در این شیوه نامه خواهد بود.**

**تبصره ۵-** رسیدگی به دعاوی کیفری و اختلافات دارای وصف جزایی از شمول این شیوه نامه خارج می باشد.

**ماده ۶-** طرفین اختلاف که به موجب اساسنامه ی مورد عمل موظف به ارجاع اختلافات به داوری شده اند باید بر اساس مقررات حاضر، اختلافات خود را اعم از آن که در مرجع قضایی طرح شده یا نشده باشد و در صورت طرح در هر مرحله از رسیدگی باشد به مرجع داوری مورد توافق ارجاع دهند و در صورتی که هنوز نسبت به اصلاح اساسنامه خود اقدام نکرده اند میتوانند با توافق، موضوع مورد اختلاف را به داوری ارجاع کنند.

**ماده ۷-** اختلافات فی مابین اتحادیه های مرکزی و سراسری با سایر اعضای تعاونیهای روستایی و کشاورزی، تولید و زنان وفق مواد ۴ و ۶ این شیوه نامه به وسیله اتحادیه مرکزی نظارت و هماهنگی داوری می شود.

## **فصل چهارم: جریان داوری**

### **بخش اول- درخواست داوری**

**ماده ۸-** تقاضای امر داوری با مصوبه ی هیئت مدیره تعاونی عضو متقاضی و یا سایر اشخاص حقیقی و حقوقی در این شیوه نامه و تسلیم درخواست به مرجع داوری به عمل می آید.

### **ماده ۹- درخواست داوری باید متضمن نکات زیر باشد:**

۱- درخواست کتبی و مستندات مربوطه به تعداد ۲ نسخه.

۲- مشخصات کامل و نشانی طرفین.

۳- تعیین خواسته.

۴- شرح درخواست و دلایل و مستندات مربوطه.

۵- درخواست خواهان می بایست توسط رئیس یا نائب رئیس هیئت مدیره و مدیر عامل به همراه مهر تعاونی و در خصوص سایر اشخاص امضاء صاحبان امضاء متقاضی داوری.

**تبصره ۱-** خواهان داوری مکلف است در صورت نیاز مرجع داوری اصول اسناد را ارائه نمایند.

**تبصره ۲-** در صورتی که درخواست داوری به نمایندگی یا وکالت تقدیم شود، درج مشخصات نماینده یا وکیل و ارائه اسناد مثبت سمت الزامی خواهد بود.

**تبصره ۳-** تسلیم درخواست داوری ناقص به مرجع داوری، مادام که تکمیل نشده، تکلیفی برای مرجع داوری ایجاد نمی کند.

### **بخش دوم: تبادل لوایح (اسناد و مدارک)**

**ماده ۱۰-** پس از دریافت درخواست داوری، مرجع داوری یک نسخه از درخواست و اسناد و مدارک ضمیمه آن را جهت پاسخگویی به خواننده ابلاغ میکند. خواننده باید ظرف مدت ۱۰ روز از ابلاغ درخواست داوری، پاسخ خود را که مشتمل بر اطلاعات ذیل باشد، به مرجع داوری تسلیم نماید:

۱- مشخصات کامل خود همراه با نشانی کامل پستی و حسب مورد هرگونه اسناد مثبت سمت؛ در صورتیکه دفاع به نمایندگی یا وکالت به عمل آید.

۲- پاسخ به ادعاها، بیان ایرادات و مدافعات و ارائه هرگونه دلیل و اسناد و مدارک.

**ماده ۱۱-** در صورتیکه خواننده دعوی متقابلی را که در صلاحیت مرجع داوری است، داشته باشد باید ضمن پاسخ به درخواست داوری، نسخه ایی از شرح دعوی خود را به مرجع داوری تسلیم و ثبت کند.

**دعوی متقابل باید مشتمل بر موارد زیر باشد:**

۱- بیان دعوا، منشاء و دلایل آن .

۲- ذکر خواسته دعوی متقابل.

**ماده ۱۲-** مرجع داوری، دعوی متقابل را در صورت صلاحیت خود به خواهان ابلاغ می کند و خواهان باید ظرف مدت ۱۰ روز از تاریخ ابلاغ آن، پاسخ خود را به مرجع داوری تسلیم نماید.

**ماده ۱۳-** پس از تبادل لوایح اولیه به شرح فوق و تکمیل پرونده و تعیین «داور» طبق این شیوه نامه و اعلام قبولی او، مرجع داوری پرونده را به «داور» تسلیم می کند.

**ماده ۱۴-** ابلاغ کلیه اوراق و اعلامیه ها و دعوتنامه حضور در جلسه داوری از طریق پست سفارشی انجام خواهد شد. ابلاغ اوراق در محل داوری به صورت حضوری نیز معتبر است.

**بخش سوم: تعیین داور و یا داوران**

**ماده ۱۵-** مرجع داوری با توجه به موضوع دعوا، یک یا چند نفر را به عنوان داور یا هیئت داوران انتخاب مینماید و به طرفین اعلام میکند تا اگر اعتراض یا جهات رد نسبت به داور مذکور دارند، ظرف مدت ۱۰ روز پس از معرفی داور به مرجع داوری اعلام کنند.

**تبصره:** چنانچه هر یک از طرفین ظرف مهلت مقرر اعتراض یا جهات رد موجهی نسبت به داور منتخب اعلام نمایند و مورد قبول مرجع داوری واقع شود، مرجع مذکور حسب مورد فرد یا افراد دیگری را معرفی خواهد نمود، در غیر این صورت مرجع داوری پرونده را به داور یا هیئت داوران تسلیم میکند.

**ماده ۱۶- در مواردی که توافق شده هیئت داوری به اختلاف رسیدگی کند، به ترتیب زیر عمل میشود:**

۱- هر یک از طرفین مکلف است داور اختصاصی خود را ظرف مدتی که مرجع داوری تعیین می کند از میان داوران مرجع انتخاب و معرفی کند و سپس طرفین یا داوران اختصاصی ایشان (با موافقت طرفین)، مکلفند ظرف مدت ۱۰ روز داور ثالث را به اتفاق تعیین و معرفی نمایند.

۲- در صورتی که ظرف مهلت مقرر داوران اختصاصی خود یا داور ثالث را انتخاب و معرفی نکنند، مرجع داوری حسب مورد، داور طرف ممتنع یا داور ثالث (یا هر دو) را انتخاب و معرفی مینماید تا اگر هر یک از طرفین اعتراض یا جهات رد نسبت به داور اختصاصی طرف دیگر یا داور ثالث دارند ظرف مهلت ۱۰ روز پس از معرفی داور به مرجع داوری اعلام کنند.

**تبصره ۱-** رسیدگی به اعتراض یا جهات رد نسبت به داور یا داور ثالث که در این مرحله مطرح شود با مرجع داوری است و تصمیم مرجع در این خصوص قطعی است و در صورتی که اعتراض یا جهات رد موجه باشد و مورد قبول قرار گیرد، مرجع داوری فرد دیگری را به ترتیب فوق انتخاب میکند.

**تبصره ۲-** داور یا داوران منتخب بایستی موافقت خود را نسبت به امر داوری قبل از ارجاع پرونده اعلام کنند.

**تبصره ۳-** در مواردی که داوری توسط هیاتی متشکل از سه داور انجام میشود حداقل یکی از داوران آن باید از میان کارشناسان حقوقی مطلع در بخش تعیین گردد.

**تبصره ۴-** تعیین داور یا داوران با رای اکثریت هیئت مدیره اتحادیه مرکزی خواهد بود.

#### **بخش چهارم: صلاحیت و یار داور**

##### **ماده ۱۷-الف: اشخاص زیر را هر چند با تراضی نمیتوان انتخاب نمود:**

- ۱- اشخاصی که فاقد اهلیت قانونی هستند.
- ۲- اشخاصی که به موجب حکم قطعی دادگاه و یا در اثر آن از داوری محروم شده اند.
- ۳- کلیه قضات و کارمندان اداری شاغل در محاکم قضایی.
- ۴- اعضای هیئت مدیره و بازرسان و مدیرعامل شرکت ها و اتحادیه های تعاونی طرفین.

##### **ب- اشخاص زیر را نمیتوان به عنوان داور معرفی و منصوب کرد مگر با تراضی طرفین:**

- ۱- کسانی که سن آنها کمتر از بیست و پنج سال تمام باشد.
- ۲- کسانی که در دعوا ذینفع باشند.
- ۳- کسانی که با یکی از اصحاب دعوا قرابت سببی یا نسبی تا درجه دوم از طبقه سوم داشته باشند.
- ۴- کسانی که قیم یا وکیل یا کفیل یا مباشر اموریکی از اصحاب دعوا هستند یا یکی از اصحاب دعوا مباشر امور آنها باشد.
- ۵- کسانی که خود یا همسرشان وارث یکی از اصحاب دعوا باشند.
- ۶- کسانی که خود یا همسرشان یکی از اصحاب دعوا با اشخاصی که قرابت نسبی یا سببی تا درجه دوم از طبقه سوم با یکی از اصحاب دعوا دارند در گذشته یا حال دعوی کیفری داشته باشند.
- ۷- کسانی که خود یا همسرشان و یا یکی از اقربای سببی یا نسبی تا درجه دوم از طبقه سوم او دعوی حقوقی داشته باشند.
- ۸- کارمندان دولت در حوزه مدیریت آنان.

**تبصره ۱-** پس از تعیین داور، طرفین در صورت حدوث جهات رد داور میتوانند تا قبل از صدور رای داوری اعتراض خود را با ذکر دلایل و مستندات مربوطه به مرجع داوری اعلام نمایند. مرجع داوری موظف است پس از دریافت تقاضای جهات رد داور، در اسرع وقت به اعتراض وی رسیدگی و نظر قطعی خود را که برای طرفین لازم الاجراست، اعلام نماید.

**تبصره ۲-** داور باید تا اعلام نظر مرجع داوری، رسیدگی به اختلاف موضوع داوری را متوقف نماید.

**ماده ۱۸-** در صورت فوت یا حجر یا استعفاء و یا لغو حکم داور یا داوران از سوی مرجع داوری به دلیل قصور یا ناتوانی در انجام وظایف داوری و یا ثبوت جهات رد داور، مرجع داوری موظف است حداکثر ظرف یک هفته نسبت به تعیین داور جایگزین اقدام نماید.

#### **فصل پنجم - رسیدگی**

**ماده ۱۹-** داور باید با رعایت مقررات این شیوه نامه و قوانین و مقررات جاریه، جریان داوری را به نحو مقتضی اداره و به موضوع رسیدگی نماید و با طرفین اختلاف همواره رفتار مساوی و یکنواخت داشته باشد و به هر کدام از آنان، فرصت کافی برای طرح ادعا یا دفاع و ارائه دلایل و مستندات بدهد.

### **ماده ۲۰- ترتیب جلسه رسیدگی**

۱- تشخیص لزوم تشکیل جلسه برای ارائه ادله و توضیحات برعهده داور است ولی در صورتی که یکی از طرفین حسب مورد در درخواست داوری یا لایحه دفاعیه، تقاضای تشکیل جلسه کند، برگزاری جلسه با حضور طرفین الزامی است.  
۲- در مواردی که هیئت داوری متشکل از سه نفر است، جلسات رسیدگی هیات، با حضور اکثریت اعضای آن رسمیت خواهد یافت.  
۳- کلیه لوایح، مدارک و یا سایر اطلاعاتی که توسط یکی از طرفین به داور تسلیم و ارائه شده و همچنین گزارش و نظریه کارشناس منتخب داور یا مورد توافق طرفین باید قبل از رسیدگی به طرف های اختلاف ابلاغ گردد.  
۴- داور صورت مجلسی از مذاکرات جلسه رسیدگی تهیه و به امضای حاضرین خواهد رساند. طرفین میتوانند از صورت مجلس تنظیمی درخواست رونوشت کنند.

۵- داور علاوه بر رسیدگی به دلایل استنادی طرفین، هرگونه تحقیقی که برای کشف حقیقت لازم باشد انجام خواهد داد.

### **ماده ۲۱- قصور هر یک از طرفین**

۱- در صورتی که خواننده داوری در مهلت مقرر لایحه دفاعیه ارائه ندهد، داور بر اساس دلایل و اسناد موجود، رسیدگی و اتخاذ تصمیم خواهد کرد.  
۲- در صورت لزوم برگزاری جلسه، عدم حضور هر یک از طرفین در جلسه رسیدگی یا خودداری آنان از ارائه ادله و مدارک مورد استناد، مانع از رسیدگی به موضوع اختلاف نبوده و داور بر اساس مدارک موجود رسیدگی و رای مقتضی صادر خواهد نمود.

### **ماده ۲۲- محل داوری**

داوری در مرکز اصلی (اقامتگاه قانونی) مرجع داوری انجام خواهد شد مگر آنکه با توجه به شرایط و اوضاع و احوال دعوا و سهولت دسترسی به طرفین و تسریع در رسیدگی، محل دیگری توسط مرجع داوری تعیین شود.  
تبصره: اتحادیه مرکزی میتواند انجام موضوع داوری را حسب مورد به اتحادیه نظارت و هماهنگی منطقه ایی محول نماید.

### **ماده ۲۳- مدت داوری**

در مواردی که در قرارداد برای انجام داوری مدت تعیین گردیده در آن مدت اقدام و در صورت عدم تعیین مدت، حداکثر سه ماه و ابتدای آن روزی است که موضوع برای انجام داوری به داور یا هیات داوری ارجاع میگردد و در صورت نیاز قابل تمدید توسط طرفین می باشد.

### **ماده ۲۴- ارجاع امر به کارشناسی**

داور میتواند در موارد لزوم و یا به تقاضای یکی از طرفین، موضوع را به کارشناس متخصص ارجاع کند در این صورت طرفین مکلفند هرگونه اطلاعات و مدارک مورد نیاز را در اختیار کارشناس منتخب خود قرار دهند. نظریه کارشناسی از طریق مرجع

داوری به طرفین ابلاغ میگردد تا چنانچه به مفاد آن اعتراض دارند حداکثر ظرف ده روز از تاریخ ابلاغ اعلام نمایند. اعتراض مذکور در هیات کارشناسی مرکب از سه نفر کارشناس به انتخاب داور یا به توافق طرفین، رسیدگی شده و نظری که این هیئت صادر و اعلام میکند، قطعی و غیر قابل اعتراض و مبنای تصمیم گیری داورى خواهد بود مگر اینکه به تشخیص داور، نظریه کارشناسی با اوضاع و احوال مسلم قضیه مطابقت نداشته باشد که در این صورت با تصمیم داور یا هیات داورى با هزینه معترض، هیات کارشناسی ۵ نفره تعیین خواهد شد.

**تبصره:** پرداخت هزینه کارشناسی به عهده خواهان بوده و در صورت اعتراض، پرداخت دستمزد هیات کارشناسی بعهده معترض می باشد.

## **ختم رسیدگی، صدور رای و اجرای آن**

### **ماده ۲۵- رسیدگی داورى در موارد زیر خاتمه می یابد:**

۱- استرداد درخواست داورى از ناحیه خواهان تا قبل از صدور رای امکان پذیر می باشد در این صورت پرداخت کلیه هزینه ها بعهده خواهان است.

۲- توافق طرفین بر ختم رسیدگی و حل و فصل اختلافات خود به طریق مصالحه و سازش و با شرایط مرضی الطرفین میسر خواهد بود، بدیهی است پرداخت کلیه هزینه های مترتبه بعهده طرفین بالمناصفه می باشد.

### **ماده ۲۶- صدور رای**

۱- داور باید بر اساس قوانین و مقررات جاریه و اصول و قواعد حقوقی حاکم بر ماهیت اختلاف، حداکثر ظرف یک هفته از تاریخ اعلام ختم رسیدگی، رای مقتضی را صادر نماید.

۲- شرایط و مندرجات قرارداد طرفین و عرف و عادت و اوضاع و احوال مربوط باید در اتخاذ تصمیم داور مدنظر قرار بگیرد.

۳- تصمیم داور یا هیات داورى که با اکثریت اعضای آن اتخاذ شده، معتبر خواهد بود و به منزله رای مرجع داورى است.

### **ماده ۲۷- رای داورى باید کتبی و حاوی نکات زیر باشد:**

۱- شماره و تاریخ صدور رای

۲- مشخصات طرفین و وکیل یا نمایندگان قانونی آنها با قید اقامتگاه.

۳- موضوع دعوا و درخواست طرفین

۴- گردش کار

۵- جهات، دلایل، مستندات و اصول و مواد قانونی که رای بر اساس آنها صادر شده است.

۶- مشخصات داور یا هیات داورى

ب- رای داور باید مستند، موجه و مدلل بوده و مغایر با قوانین و مقررات موجد حق نباشد.

ج- رای باید به امضای داور (و در مورد هیات داورى به امضای تمام یا اکثریت اعضای آن) رسیده و ممهور به مهر مرجع داورى باشد.

### **ماده ۲۸- ابلاغ رای**

۱- رای پس از صدور، توسط مرجع داورى به طریق مقتضی به اطلاع و آگاهی طرفین می رسد مشروط بر آنکه هزینه های داورى به مرجع داورى پرداخت شده باشد.

۲- ابلاغ رای حسب مورد بصورت حضوری در مرجع داورى و یا از طریق پست سفارشی به آخرین اقامتگاه قانونی اعلامی طرفین صورت میپذیرد.

**تبصره:** رای داور فقط در باره طرفین دعوا و اشخاصی که دخالت و شرکت در تعیین داور داشته اند و قائم مقام قانونی آنان معتبر است و نسبت به اشخاص دیگر تاثیری نخواهد داشت.

### **ماده ۲۹- اصلاح، تفسیر و تکمیل رای**

۱- تا قبل از اتمام مدت داوری، هر یک از طرفین میتواند از داور درخواست تصحیح اشتباهات نگارشی و محاسبات رای و یا رفع ابهام از آن بنماید. داور نیز میتواند در صورت صدور رای و اعلام اشتباه و یا رفع ابهام از سوی طرفین در حدود ماده ۴۸۷ ق.آ.د.م نسبت به اصلاح یا تفسیر آن اقدام کند.

۲- داور باید ظرف ۲۰ روز از تاریخ دریافت تقاضای تصحیح یا تفسیر رای، یا اطلاع از اشتباه، نسبت به اصلاح یا تفسیر آن اقدام کند.

۳- هریک از طرفین میتوانند موضوع یا موضوعات خود را که در طول جریان داوری مطرح شده ولی در رای صادره مورد حکم قرار نگرفته است ظرف ۲۰ روز از تاریخ ابلاغ رای، تقاضای صدور رای تکمیلی نمایند. داور در صورتی که درخواست مزبور را موجه تشخیص دهد، و در زمان تعیین شده مدت داوری باشد مبادرت به صدور رای تکمیلی آن خواهد کرد.

۴- مقررات ماده ۳۰۹ ق.آ.د.م در مورد اصلاح، تفسیر و رای تکمیلی نیز لازم الرعایه است.

### **ماده ۳۰- اجرای رای**

رای داور ظرف بیست روز پس از ابلاغ، برابر ماده ۴۸۸ ق.آ.د.م لازم الاجراست. هرگاه محکوم علیه در مهلت مذکور رای را اجرا ننماید در صورت تقاضای کتبی محکوم له از دادگاهی که صلاحیت رسیدگی به اصل دعوا را دارد، برگ اجرائی صادر و طبق مقررات به مورد اجرا گذاشته میشود.

تبصره: در صورت اعتراض به رای داور و ارائه گواهی رسیدگی به اعتراض به رای داوری، اجرای حکم داوری تا صدور رای قطعی از سوی مرجع قضایی ذیربط متوقف خواهد شد.

### **ماده ۳۱- رای داوری در موارد ذیل باطل است:**

۱- رای صادره مخالف با قوانین موجد حق باشد

۲- داور نسبت به مطلبی که موضوع داوری نبوده رای صادر کرده است.

۳- داور خارج از حدود اختیارات خود رای صادر نموده باشد در این صورت فقط آن قسمت از رای که خارج از اختیار داور است ابطال می گردد.

۴- رای داور پس از انقضای مدت داوری صادر و ابلاغ شده باشد.

۵- رای داور با آنچه در دفتر املاک یا بین اصحاب دعوا در دفتر اسناد رسمی ثبت شده و دارای اعتبار قانونی است مخالف باشد.

۶- رای به وسیله داورانی صادر شده که مجاز به صدور رای نبوده اند.

۷- قرارداد رجوع به داوری بی اعتبار بوده است.

### **فصل ششم- سایر مقررات**

### **ماده ۳۲- هزینه ها عبارتند از:**

۱- هزینه های داوری

۲- هزینه های اداری

### **ماده ۳۳- هزینه های داوری شامل موارد زیر است:**

۱- حق الزحمه داوران مطابق ماده ۴۹۸ قانون آئین دادرسی مدنی بر اساس آئین نامه ایی که توسط وزیر محترم دادگستری تهیه و به تصویب رئیس محترم قوه قضائیه رسیده باشد ملاک عمل است.

۲- چنانچه بین داور و اصحاب دعوا قراردادی در خصوص میزان حق الزحمه منعقد شده باشد ، برابر قرارداد مذکور عمل خواهد شد. (ماده ۵۰۰ ق.آ.د.م)

۳- حق الزحمه کارشناسان مورد وثوق مطابق با تعرفه های قانونی هیات کارشناسان رسمی دادگستری است.

۴- هزینه ایاب و ذهاب و ماموریت داوران به خارج از حوزه مرجع داوری در صورتی که به تقاضای هریک از طرفین و یا تصمیم داور و تایید مرجع داوری انجام شده باشد.

۵- هر گاه در اثر تدلیس، تقلب یا تقصیر در انجام وظیفه داوران ضرر مالی متوجه یک طرف یا طرفین دعوا گردد، داوران برابر موازین قانونی مسؤل جبران خسارت وارده خواهند بود.

### **ماده ۳۴- هزینه های اداری**

شامل مکان مناسب برای برگزاری جلسات داوری، امور دبیرخانه، امور ابلاغ، تامین منشی و نظایر آن می باشد.

### **ماده ۳۵- حق الزحمه داوران به شرح ذیل تعیین میشود:**

۱- حق الزحمه داوری در صورت واحد بودن داور و در صورتی که داوری توسط هیئت صورت پذیرد به ازای هر نفر خواهد بود.

۲- چنانچه دعاوی متعدد باشد حق الزحمه هر دعوی جداگانه تعیین و بر مبنای تعرفه مصوب وزیر محترم دادگستری محاسبه و تعیین میگردد. تشخیص متعدد بودن دعاوی با مرجع داوری خواهد بود.

۳- حق الزحمه داوری طبق تعرفه در زمان انتخاب داوران تعیین میشود.

۴- چنانچه در اثنای کار داوری، طرفین سازش نمایند، تعیین حق الزحمه داوران با توجه به اقدامات انجام شده با مرجع داوری خواهد بود.

۵- حق الزحمه داوران باید در حساب خاصی که از سوی مرجع داوری برای این امر اختصاص یافته تودیع و پس از انجام کار داوری طبق مقررات به آنها پرداخت شود.

**تصوه:** در صورت تعدد داور حق الزحمه بالسویه بین آنان تقسیم می شود (ماده ۴۹۹ ق.آ.د.م)

### **ماده ۳۶- تامین هزینه ها:**



**الف-** پرداخت هزینه های موضوع مواد قبل در هر مورد اعم از داوری، کارشناسی و سایر موارد بر اساس مواد ۴۹۷ و ۵۰۰ ق.آ.د.م عمل خواهد شد.

**تبصره ۱:** در صورت امتناع هر یک از طرفین از پرداخت هزینه ها، طرف دیگر می تواند کلیه هزینه های مربوطه را پرداخت و پس از صدور رای قطعی از محکوم علیه دریافت نماید.

**تبصره ۲:** محکوم له داوری میتواند هزینه های پرداختی را از طریق مراجع ذیصلاح قضایی از محکوم علیه مطالبه نماید.

**ب- مهلت پرداخت هزینه های داوری به ترتیب زیر است:**

۱- هزینه اداری همزمان با تسلیم درخواست داوری به مرجع داوری.

۲- حق الزحمه داوری پس از تعیین داور.

۳- حق الزحمه کارشناسی پس از تعیین کارشناس

۴- هزینه ایاب و ذهاب و ماموریت پس از تایید مرجع داوری.

**ماده ۳۷-** داوری اختلافات خارجی و داخلی در موارد و موضوعاتی که در مقررات حاضر پیش بینی نشده است، به ترتیب تابع مقررات عمومی و آئین رسیدگی مندرج در باب هفتم قانون آئین دادرسی دادگاه های عمومی و انقلاب در امور مدنی مصوب ۱۳۷۹ و قانون داوری تجاری بین المللی مصوب ۱۳۷۶ خواهد بود.

**تبصره:** داوران در رسیدگی و رای، تابع مقررات قانون آئین دادرسی نیستند ولی باید مقررات مربوط به داوری را رعایت کنند (ماده ۴۷۷ ق.آ.د.م)

**ماده ۳۸- مرجع تفسیر شیوه نامه داوری:**

دفتر حقوقی سازمان مرکزی تعاون روستایی ایران به عنوان مرجع تفسیر این شیوه نامه تعیین گردیده است و در صورت نیاز به دستورالعمل اجرایی برای هر یک از موارد مطروحه اقدام خواهد کرد.

**ماده ۳۹- نظارت بر اجرای شیوه نامه:**

نظارت بر اجرای صحیح این شیوه نامه بر عهده مدیر حقوقی سازمان مرکزی تعاون روستایی ایران می باشد اتحادیه مرکزی مکلف است گزارش عملکرد خود را هر ۳ ماه یکبار به مدیریت حقوقی این سازمان گزارش نماید.

**ماده ۴۰-** این شیوه نامه در ۶ فصل ۴۰ ماده و ۲۰ تبصره در مجمع عمومی عادی مورخ / / اتحادیه مرکزی نظارت و هماهنگی تعاونی های روستایی و کشاورزی مطرح و مورد تصویب قرار گرفت و هرگونه اصلاحات بعدی می بایست متعاقباً با هماهنگی سازمان مرکزی تعاون روستایی در مجمع عمومی آتی اتحادیه موصوف به تصویب برسد.